

2021 Uluslararası Diyarbakır Zerzevan Gökyüzü Gözlem Etkinliği

Dr. Özlem Kılıç Ekici [TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi

İlk olarak *Bilim ve Teknik* dergisinin 1998 yılında başlattığı ve gelenekselleştirdiği Gökyüzü Gözlem Etkinliği bu sene de ülkemizdeki amatör ve profesyonel gök bilimcilerle gökyüzünü merak eden katılımcıları yıldızların altında buluşturdu. Bu yılki etkinlik bazı ilkleri de beraberinde getirdi. İlk kez Antalya - Saklıkent dışında Diyarbakır'da düzenlenen etkinlik yurt dışından misafirlerin katılımıyla bu yıl uluslararası bir boyutta gerçekleştirildi.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, TÜBİTAK Türkiye Ulusal Gözlemevi (TUG), Türkiye Uzay Ajansı (TUA) ile Diyarbakır Valiliği destekleriyle düzenlenen ve astronomi ile uzay bilimi ilgililerinin heyecanla beklediği Uluslararası Gökyüzü Gözlem Etkinliği 2-4 Eylül tarihlerinde Diyarbakır'da bulunan Zerzevan Kalesi'nde büyük bir katılımla gerçekleştirildi.

Etkinliğe Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Diyarbakır Valisi Münir Karaloğlu, TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal, Türkiye Uzay Ajansı Başkanı Serdar Hüseyin Yıldırım, TUG müdürü Prof. Dr. Sacit Özdemir ve bazı ülkelerin büyükelçilik heyetlerinin yanı sıra Türkiye'nin dört bir yanından ve yurt dışından gelen akademisyenler, öğrenciler, amatör gök bilimciler ve gök bilimine ilgi duyan gökyüzü tutkunları katıldı. 2021 Tokyo Paralimpik Oyunları sebebiyle Tokyo'da bulunan Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu ise açılış törenine uzaktan bağlanarak konuşmasını gerçekleştirdi. Çeşitli atölyelere, konferanslara, seminer ve söyleşilere ev sahipliği yapan etkinlikteki toplam katılımcı sayısı yaklaşık 1.500 kadardı.

Ülkemizde gerçekleştirilen en kapsamlı ve geleneksel "gök bilimi kampı" niteliğindeki bu etkinliğe duyulan ilgi her geçen yıl artarak devam ediyor. Gökyüzü

Gözlem Etkinliği, ülkemizde bilim-toplum buluşması anlamında, en önemli etkinliklerden birisi olma özelliğini başarıyla sürdürüyor. Gök bilimi alanındaki keşiflerin bazılarının çeşitli gözlem aletleriyle sürekli gökyüzünü tarayan "amatör astronomlar" tarafından yapıldığı biliniyor. Astronominin ve içinde barındırdığı fizik, matematik ve kimyanın bir anlamda doğal laboratuvarı olan gökyüzünü doğru bilgi ve donanım ile herkesin öğrenmesi ve bu sayede bilime daha bilinçli bakabilmesi için bu tür etkinliklere katılmanın büyük faydası var. Bu tür etkinliklerde katılımcıların profesyonel ve amatör gök bilimcilerle buluşması hedefleniyor.

TÜBİTAK'tan Her Yaşa Hitap Eden Dolu Dolu Bir Etkinlik Programı

Birbirinden özel etkinliklerin hazırlandığı program sayesinde katılımcılar, gündüzleri gök bilimi ile ilgili çeşitli atölyelere, konferanslara, söyleşi ve seminerlere katılırken geceleri de uzmanlarla beraber gökyüzünü izleme fırsatı yakaladı. Etkinlik süresince TÜBİTAK Bilim ve Toplum Başkanlığına ait birimler ile

Deneyap Türkiye Atölyeleri ve TÜBİTAK destekli bilim merkezleri tarafından düzenlenen atölye çalışmaları ve etkinlikler, her yaşta yüzlerce katılımcıyı misafir etti.

TÜBİTAK'ın her yaş grubuna hitap eden popüler bilim dergileri *Bilim ve Teknik*, *Bilim Çocuk* ve *Meraklı Minik* de alanda katılımcılarla buluştu. *Bilim ve Teknik* ile *Meraklı Minik*'in Ağustos 2021 sayıları ile *Bilim Çocuk*'un Temmuz 2021 sayısı uzay, gök bilimi ve gökyüzü gözlemi temaları ekseninde hazırlanmıştı. Hem dergilerle birlikte verilen eklerle hem de evlerde bulunabilecek basit malzemelerle yapılan atölye çalışmalarında katılımcıların uzay ve gök bilimi hakkında ilgilerinin ve bilgilerinin pekişmesinin yanı sıra TÜBİTAK popüler bilim dergilerini daha yakından tanınması da sağlandı. Atölye ve etkinliklere katılan herkese ücretsiz dergi dağıtımı yapıldı.

TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları tarafından yayımlanmış, çoğunluğu gök bilimi ve uzay temalı 72 kitap katılımcıların ilgisine sunuldu. Gök bilimi meraklıları için *Gökyüzünü Tanıyalım* kitabının yazarlarından A.Talat Saygı ile imza günü düzenlendi.

“Astro-Fen Atölyesi”, “Balonumdaki Evren”, “Su Roketi, Gök Atlası, Güneş Saati, Astro Resim Atölyesi”, “Görevimiz Ay Keşfi” ve “Galileoskop Yapım Atölyesi” gibi çeşitli atölyeler sayesinde katılımcıların bilgilenmesi sağlanırken, “İHA Pilotluk Eğitimi”, “Uydu Yapım Atölyesi”, “Ölçekli Gezegen Modelleme” ve “Mars Aracı Yapımı” gibi çalışmalarla da katılımcıların eğitim alması sağlandı.

Etkinliğin düzenlendiği Zerzevan Kalesi en az 18 yüzyıllık tarihi geçmişi ile 2020 yılında UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi’ne kabul edilmişti. Düzenlenen bir söyleşide dünyanın en iyi korunan Mithras Tapınağı’nda binlerce yıl önce gerçekleştirilen astronomi

çalışmaları hakkında bilgi verildi. Diğer söyleşiler arasında TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi tanıtımı, TÜBİTAK Uzay Enstitüsü ve uydu teknolojilerinin tanıtımı, ülkemizde yürütülen milli uzay çalışmaları ve Ay misyonu, astroarkeoloji, ötegezegen keşifleri, insanlı uzay çalışmaları ve astrofotoğrafçılık gibi konular da yer aldı.

TÜBİTAK’ın elektronik ortamda yayımlanan, herkesin ücretsiz erişimine açık *Bilim Genç* dergisi etkinlik alanında gerçekleştirilen söyleşileri ve atölyeleri sosyal medya hesapları üzerinden canlı olarak yayınlayarak etkinliğin uzaktan takip edilmesini de sağladı.

TÜBİTAK Destekli Bilim Merkezlerinden Atölye ve Eğitimler

TÜBİTAK destekli Konya, Kocaeli, Bursa, Antalya, Kayseri, Elâzığ ve Üsküdar bilim merkezleri kâğıt uçak yapma ve atma atölyesi; jet motoru simülatörü deneyimi; güneş ve gece gözlemi; tangram roket, gökyüzü kartı, el planetaryumu ve güneş saati yapımı; “Kim Astronot Olmak İster?” konulu seminerin yanı sıra artırılmış gerçeklik destekli astronomi eğitimi ve kozmik ipuçları toplama ve gök atlası etkinlikleri düzenledi.

Deneyap Türkiye Ekibinden Teknoloji Atölyeleri

Etkinlikte Deneyap Türkiye Atölyeleri kapsamında Elâzığ Deneyap Teknoloji Atölyeleri torna ile ahşap kesim ve ödül heykelciği tasarımı, logo tasarımı ve baskısı, robotik uygulamalar, 3B tasarım ve baskı atölye çalışmaları ile katılımcıların verimli zaman geçirmesini sağladı.

Yıllardır gök bilimi meraklılarını kendine çeken, astronomi konusundaki ilginin artmasını sağlayan TÜBİTAK Gökyüzü Gözlem Etkinliği, gök biliminin topluma aktarılmasındaki öncü rolünü sürdürmeye, yeni gözlem ve bilim şenliklerine esin kaynağı olmaya devam ediyor. ■

